

Sygn. akt VI GC 78/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VI Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Wojciech Modrzyński
Protokolant:	st.sekr.sądowy Monika Falkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2018 r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa Gminy Ł.

przeciwko Syndykowi masy upadłości Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej w T.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. Oddała powództwo;
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5.417 zł (pięć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Wojciech Modrzyński

VI GC 78/18

UZASADNIENIE

Do Sądu Okręgowego w Toruniu wpłynął pozew Gminy Ł. o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego - wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu, Wydział VI Gospodarczy z dnia 28 czerwca 2016r. (sygn. VI GC 198/15) oraz wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, Wydział V Cywilny z dnia 12 grudnia 2018r. (sygn. V ACa 814/16), opatrzonych klauzulą wykonalności z dnia 26 lutego 2018 roku oraz zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów postępowania z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu swego pozwu pełnomocnik powoda wskazał, iż pomimo zaspokojenia wierzytelności przez powoda, Komornik Sądowy na wniosek pozwanego wszczął o przedmiotowy tytuł wykonawczy egzekucję komorniczą. Egzekucja prowadzona była w celu zaspokojenia wierzytelności pozwanego w kwocie 174 231,32 zł wraz z odsetkami i kosztami postępowania egzekucyjnego. Wraz z zawiadomieniem Komornik przekazał dłużnikowi odpis zawiadomienia o zajęciu rachunku bankowego i zakazie wypłat dotyczący konta w Banku (...) w T.. Zadaniem pełnomocnika powoda prowadzenie egzekucji było niezasadne bowiem powód w całości zaspokoił żądanie pozwanego przed wszczęciem egzekucji. Łączna wysokość zasądzonych na rzecz wierzyciela należności zasądzonych wyrokiem Sądu Okręgowego w T., Wydział VI Gospodarczy z dnia 28 czerwca 2016r. (sygn. VI GC 198/15) oraz Sądu Apelacyjnego w G., Wydział V Cywilny z dnia 12 grudnia 2018r. (sygn. V ACa 814/16) opiewała na kwotę 303.338,82

zł, z czego 129.107,52 zł zostało uiszczone przez powoda w dniu 15 lutego 2018r. w formie pieniężnej, natomiast 174.231,30 zł w formie potrącenia wzajemnych wierzytelności. Oświadczenie o potrąceniu wierzytelności zostało przez powoda złożone w dniu 13 lutego 2018 roku i doręczone Syndykowi dnia 15 lutego 2018 roku. W konsekwencji roszczenie pozwanego wygasło.

Pełnomocnik powoda wskazał, iż w jego ocenie i w okolicznościach faktycznych tej sprawy potrącenie wzajemnych wierzytelności przez powoda jako wierzyciela upadłego, po uprawomocnieniu się zapadłych w sprawie orzeczeń, jest prawnie dopuszczalne i wywołuje skutki na gruncie prawa cywilnego, w tym wygaśnięcie zobowiązania powoda względem pozwanego. Zgodnie z art. 93 ust. 1 prawa upadłościowego potrącenie wierzytelności upadłego z wierzytelnością wierzyciela jest dopuszczalne, jeżeli obie wierzytelności istniały w dniu ogłoszenia upadłości, chociażby termin wymagalności jednej z nich jeszcze nie nastąpił. Nie ulega wątpliwości, że zarówno wierzytelność powoda względem pozwanego, jak i wierzytelność pozwanego względem powoda istniały w dniu ogłoszenia upadłości. Obydwie wierzytelności wynikały z umowy nr (...) z dnia 16 sierpnia 2010 roku oraz prawomocnych wyroków sądowych zapadłych w procesach dotyczących tej umowy, z tą różnicą że orzeczenie zasądzające wierzytelność na rzecz powoda zapadło przed wszczęciem postępowania upadłościowego, a orzeczenie zasądzające wierzytelność na rzecz pozwanego zostało wywołane pozwem złożonym przez syndyka w czasie trwania tego postępowania, a wyrok zapadł i uprawomocnił się w toku tego postępowania. Tym samym powód stał się wierzycielem pozwanego jeszcze przed dniem ogłoszenia upadłości, co a contrario z art. 95 prawa upadłościowego powoduje, że w takiej sytuacji potrącenie jest dopuszczalne. Jednocześnie nie było możliwe złożenie przez pozwanego oświadczenia o potrąceniu wzajemnych wierzytelności przy zgłoszeniu wierzytelności, albowiem wówczas powód nie dysponował wiedzą o istnieniu wierzytelności przysługującej pozwanemu. Pozwany wezwał powoda do zapłaty przedmiotowej wierzytelności dopiero w dniu 24 sierpnia 2015 roku, wcześniej ani Syndyk, ani Upadły łącznie przez dwa lata nie kwestionowali ani zapadłych pomiędzy stronami wyroków, ani też wzajemnych rozliczeń. Stąd powód pozostawał w uzasadnionym przekonaniu, że umowa nr (...) z dnia 16 sierpnia 2010 roku jest rozliczona, co wynikało z zapisów w księgach rachunkowych powoda.

W odpowiedzi pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu swego stanowiska pełnomocnik pozwanego wskazał, iż podstawą żądania pozwu jest twierdzenie powoda, że po powstaniu tytułu egzekucyjnego, a przed wszczęciem egzekucji, powód rozliczył z pozwanym całość należności wynikających ze wskazanych tytułów wykonawczych. Powyższe twierdzenie powoda i wynikające z niego żądanie jest nieuzasadnione. Pełnomocnik pozwanego przyznał, że w dniu 30 marca 2018r złożył wniosek do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w T. M. G. o wszczęcie postępowania egzekucyjnego celem wyegzekwowania od powoda kwoty 174.231,32 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 15 lutego 2018r do dnia zapłaty tytułem pozostałej należności wynikającej z wyroku wydanego przez Sąd Okręgowy w T. VI Wydział Gospodarczy w dniu 28 czerwca 2016r, sygn. akt: VI GC 198/15 oraz wyroku wydanego przez Sąd Apelacyjny w G. V Wydział Cywilny w dniu 12 grudnia 2017 r., sygn. akt

ACa 814/16. Wniosek wynikał z faktu, iż powód zapłacił tylko część należności zasądzonych w ww. postępowaniu sądowym w kwocie 129.107,52 zł. Pełnomocnik pozwanego przyznał, iż kwota ta została zapłacona na konto pozwanego w dniu 15 lutego 2018r. Przyznał także, iż Syndyk otrzymał od powoda pismo z dnia 13 lutego 2018r, w którym powód wyliczył należności pozwanego na kwotę 303.338,82 zł i złożył oświadczenie o potrąceniu kwoty 174.231,30 zł.

Zdaniem pełnomocnika pozwanego oświadczenie powoda o potrąceniu wierzytelności z dnia 13 lutego 2018r jest bezskuteczne i nie wywołało skutku w postaci umorzenia wierzytelności z uwagi na niezgodność potrącenia z przepisami prawa upadłościowego. Jednocześnie pełnomocnik pozwanego wskazał, iż z uwagi na niezapłacenie kwoty 174.231,32 zł zgodnie z wezwaniem konieczne stało się wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

Pełnomocnik pozwanego wskazał, iż d o potrącenia dokonanego w ramach prowadzonego postępowania upadłościowego znajdują zastosowanie przepisy art. 93-96 prawa upadłościowego. **Oznacza to, że w wypadku dokonania potrącenia wbrew zasadom wynikających z ww. przepisów prawa upadłościowego nie następuje skutek w postaci** umorzenia wierzytelności. W świetle przepisów prawa upadłościowego potrącenie wierzytelności upadłego z wierzytelnością wierzyciela jest dopuszczalne, jeżeli obie wierzytelności istniały w dniu ogłoszenia upadłości pod warunkiem złożenia oświadczenia o potrąceniu nie później niż przy zgłoszeniu wierzytelności (art. 93 w zw. z art. 96 pr. upadł.). Natomiast potrącenie w trakcie postępowania nie jest dopuszczalne, jeżeli wierzyciel stał się dłużnikiem upadłego po dniu ogłoszenia upadłości (art. 95 pr. upadł.) Pełnomocnik pozwanego przyznał, że w niniejszej sprawie obie wierzytelności istniały w dacie ogłoszenia upadłości tj. 7 lipca 2014r. Wierzytelność syndyka dochodzona przed Sądem Okręgowym w T. w sprawie o sygn. akt: VI GC 198/15 dotyczyła zapłaty pozostałej należności z umowy nr (...) z dnia 16 sierpnia 2010 roku w kwocie 232.892,02 zł z tytułu wykonania zadania II „(...)”, której odbiór końcowy nastąpił w dniu 25 kwietnia 2013 roku. Wierzytelność powoda wynikała natomiast z nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 7 lutego 2013r wydanego przez Sąd Okręgowy w T., sygn. akt: VI GNc 49/13 oraz wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 8 kwietnia 2013r wydanego na skutek zarzutów upadłego, sygn. akt: VI GC 59/13. W tym stanie rzeczy w świetle przepisów art. 93 w zw. z art. 96 prawa upadłościowego istniała możliwość potrącenia ww. wzajemnych wierzytelności przez złożenie przez powoda oświadczenia o potrąceniu najpóźniej przy zgłoszeniu wierzytelności do masy upadłości. Po ogłoszeniu upadłości Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. powód pismem z dnia 17 września 2014 roku zgłosił do masy upadłości (...) sp. z o.o. swoją wierzytelność wynikającą z tytułu wykonawczego. Przy zgłoszeniu wierzytelności powód nie złożył oświadczenia o potrąceniu wzajemnych wierzytelności. W pkt. 8 ww. zgłoszenia wierzytelności o nazwie „Oświadczenie o ewentualnym potrąceniu wzajemnych zobowiązań powód wpisał „nie dotyczy”.

Zdaniem pełnomocnika pozwanego twierdzenia powoda, iż nie wiedział o istnieniu wierzytelności nie mają znaczenia w świetle przepisów prawa, a ponadto są bezpodstawne w świetle ustaleń postępowania, które toczyło się przed Sądem Okręgowym w sprawie VI GC 198/15, tym bardziej że zapłaty pozostałej należności wynikającej z realizacji tej inwestycji dochodził także podwykonawca (...) (M. Z.). Kwota zobowiązania wynikała z zawartej pomiędzy stronami umowy nr (...) i wystawionych w oparciu o nią faktur za wykonanie umowy w kwotach zgodnych z umową. Należności wynikające z umowy, mimo odebrania inwestycji nie zostały zapłacone w całości, a sposób księgowania przez powoda jest obojętny dla sprawy i nie daje podstaw do potrącenia wierzytelności wbrew przepisom prawa.

W ocenie pełnomocnika pozwanego potrącenie wzajemnych wierzytelności istniejących w dniu ogłoszenia upadłości jest możliwe tylko do chwili zgłoszenia wierzytelności.

Zdaniem pełnomocnika pozwanego Powód w pozwie powoływał się także na wzmianki dotyczące ewentualnej możliwości potrącenia po uprawomocnieniu się orzeczenia zawarte w uzasadnieniu wyroku Sądu, które wbrew twierdzeniom powoda nie stanowią rozstrzygnięcia, gdyż sprawa potrącenia nie była przedmiotem postępowania sądowego. Takie potrącenie oczywiście byłoby możliwe na gruncie prawa cywilnego, ale w niniejszej sprawie zastosowanie znajdują przepisy szczególne prawa upadłościowego, które wyłączają lub ograniczają możliwość potrącenia.

W ocenie pełnomocnika pozwanego potrącenie przez powoda wierzytelności istniejących przed ogłoszeniem upadłości po dniu zgłoszenia wierzytelności w postępowaniu upadłościowym nie powoduje umorzenia wzajemnych wierzytelności w świetle art. 93 w zw. z art. 96 prawa upadłościowego.

W odpowiedzi na stanowisko pozwanego pełnomocnik powoda w całości podtrzymał żądanie pozwu i wskazał, iż w jego ocenie potrącenie jest dopuszczalne, zostało skutecznie złożone i doprowadziło do umorzenia się obu potrącanych wierzytelność. Pełnomocnik powoda podkreślił, iż w chwili zgłaszania swojej wierzytelności do masy upadłości (zgłoszenie na listę wierzytelności) obie strony nie miały świadomości istnienia zobowiązania Gminy względem upadłego, zatem na tę chwilę złożenie oświadczenia o potrąceniu (na moment zgłoszenia wierzytelności na listę wierzytelności) nie było możliwe. Dopiero z chwilą wydania prawomocnego wyroku Sądu zobowiązującego Gminę do

zapłaty oświadczenie o potrąceniu stało się możliwe i zostało dokonane. Nie stoi to w sprzeczności z przepisami prawa upadłościowego. Odmienne interpretacja pozbawiłaby powoda możliwości dokonania potrącenia.

Na rozprawie strony podtrzymały swoje stanowiska, z tym że pełnomocnik powoda doprecyzował żądanie pozwu i wskazał, iż ostatecznie wnosi o pozbawienie tytułu wykonawczego wskazanego w petitum pozwu wykonalności nie w całości, a w części odnoszącej się do kwoty 174.231,32zł.

Sąd ustalił, co następuje:

Gmina Ł. i Przedsiębiorstwo (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w T. zawarły w dniu 16 sierpnia 2010 roku umowę o roboty budowlane obejmującej zadanie: budowę (...) G. i F. oraz modernizację (...)w G. – budowę stacji uzdatniania wody w miejscowości Ś.. W dniu 7 lipca 2011 roku Przedsiębiorstwo (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w T. zawarło umowę z Przedsiębiorstwem Usługowo-Handlowym (...) o podwykonawstwo w zakresie zleconych przez Gminę robót budowlanych.

Dowód: okoliczność niesporna, umowa k-64- 84

Wyrok i uzasadnienie Sądu Okręgowego k

Na tle wykonania umowy doszło między stronami do sporu. Wyrokiem z dnia 8 kwietnia 2013 roku Sąd Okręgowy w T. w sprawie VI GC 59/13 utrzymał nakaz zapłaty z dnia 7 lutego 2013 roku w sprawie VI GNc 49/13 w części zasądzonej od Przedsiębiorstwa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w T. na rzecz Gminy Ł. kwotę 210.530,64 zł wraz z odsetkami. Wyrokowi temu Sad Okręgowy w Toruniu nadał klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 17 maja 2013 roku.

Dowód: wyrok Sądu Okręgowego z dnia 8 kwietnia 2013 roku – k121 i n.

Postanowienie Sądu Okręgowego k – 126

Postanowieniem z dnia 7 lipca 2014 roku Sad Rejonowy w T. w sprawie V GU 36/13 ogłosił upadłość dłużnika Przedsiębiorstwa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w T. obejmującą likwidację majątku dłużnika.

Dowód: odpis postanowienia o ogłoszeniu upadłości k – 116

W dniu 17 września 2014 roku Gmina Ł. dokonała zgłoszenia do Sędziego Komisarza wierzytelności wynikającej z wyroku Sądu Okręgowego w sprawie VI GC 59/13 i nakazu zapłaty w sprawie VI GNc 49/13. W rubryce 8 dotyczącej oświadczeń o ewentualnym potrąceniu wzajemnych zobowiązań pełnomocnik Gminy wpisał „nie dotyczy”.

Dowód: zgłoszenie wierzytelności k-117

Po ogłoszeniu upadłości Syndyk Masy Upadłości Przedsiębiorstwa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w T. w upadłości likwidacyjnej wystąpił przeciwko Gminie Ł. z żądaniem zapłaty wynagrodzenia wynikającego z umowy z dnia 16 sierpnia 2010 roku. Gmina odmówiła zapłaty. Wyrokiem z dnia 28 grudnia 2016 roku Sąd Okręgowy w T. w sprawie VI GC 198/15 zasądził od Gminy Ł. na rzecz powoda Syndyka Masy Upadłości Przedsiębiorstwa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w T. w upadłości likwidacyjnej kwotę 232.892,02 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 7 października 2012 roku i kosztami postępowania w kwocie 18.862 zł.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana Gmina. Wyrokiem z dnia 12 grudnia 2017 roku Sąd Apelacyjny w Gdańsku zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 (pierwszym) tylko, o tyle, że od kwoty 232.892,02 zł zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 3 września 2015 roku do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałym zakresie i oddalił apelację pozwanej w pozostałej części i zasądając od pozwanej na rzecz powoda kwotę 10.800 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Dowód: wyrok SO z uzasadnieniem z dnia 28 czerwca 2016 roku k – 29 -48

wyrok SA z uzasadnieniem z dnia 12 grudnia 2017 roku k – 15-28

Pismem z dnia 13 lutego 2018 roku Gmina Ł. złożyła Syndykowi Masy Upadłości Przedsiębiorstwa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w T. w upadłości likwidacyjnej oświadczenie o potrąceniu wierzytelności w kwocie 174.231,30 zł zgłoszonej i uznanej na liście wierzytelności, a wynikającej z wyroku Sądu Okręgowego w sprawie VI GC 59/13 i nakazu tego Sądu w sprawie VI GNC 49/13 z wierzytelnością upadłego w łącznej wysokości 303.338,82 zł wynikającą z wyroków Sądu Okręgowego w sprawie VI GC 198/15 i wyroku Sądu Apelacyjnego w sprawie V ACa 814/15. W oświadczeniu Gmina wskazała, iż potrącenie jest możliwe bowiem obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed Sądem, a wierzytelność Gminy została zgłoszona w toku postępowania upadłościowego i uznana przez Syndyka. Z treści powyższego oświadczenia wynika, iż na skutek potrącenia obie wierzytelności umorzyły się do wysokości niższej tj. kwoty 174.231,30zł. Równocześnie z dokonaniem potrącenia Gmina dokonała zapłaty pozostałej części roszczenia przysługującego upadłemu tj. kwoty 129.107,52 zł. Oświadczenie Gminy doręczono Syndykowi w dniu 15 lutego 2018 roku.

Dowód: oświadczenie Gminy o potrąceniu k – 62 i dowód doręczenia k- 63

Pismem z dnia 20 lutego 2018 roku Syndyk Masy Upadłości Przedsiębiorstwa (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w T. oświadczył, iż nie uznaje dokonanego potrącenia jako niezgodnego z regulami określonymi w prawie upadłościowym i jednocześnie wezwał Gminę Ł. do zapłaty kwoty 174.231,30 zł w terminie do 5 marca 2018 roku. Gmina nie dokonała zapłaty w zakreślonym terminie. Wobec braku zapłaty Syndyk wystąpił do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w T. M. G. o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Komornik w ramach postępowania egzekucyjnego prowadzonego pod sygn. akt KM 5150/18 dokonał zajęcia rachunku bankowego Gminy.

Dowód: wezwanie do zapłaty k – 114

zajęcie wierzytelności k – 128

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny został ustalony przez Sąd w oparciu o złożone przez strony dokumenty i był niesporny między stronami.

Sąd uznał złożone dokumenty za w pełni wiarygodne. Żadna ze stron nie kwestionowała zgłoszonych dokumentów, a ich prawdziwość nie budziła wątpliwości Sądu.

Spór w omawianej sprawie sprowadzał się do kwestii dopuszczalności dokonania potrącenia w postępowaniu upadłościowym po terminie wynikającym z art. 96 prawa upadłościowego w sytuacji, w której w chwili zgłoszenia wierzytelności na listę wierzytelności strony nie miały świadomości istnienia zobowiązania wierzyciela względem upadłego.

W ocenie pełnomocnika powoda dokonanie takiego potrącenia, niezwłocznie po ustaleniu prawomocnym wyrokiem Sądu wierzytelności na rzecz upadłego jest możliwe nawet z naruszeniem terminu wynikającego z przepisu art. 96 prawa upadłościowego. W przeciwnym razie powód zostałby pozbawiony możliwości dokonania potrącenia.

W ocenie pełnomocnika pozwanego potrącenia takie nie może zostać skutecznie dokonane, bowiem przepisy prawa upadłościowego ściśle określają możliwość i warunki dokonania potrącenia, wskazując, iż jest ono możliwe tylko gdy wierzyciel zgłaszając swoją wierzytelność na listę wierzytelności złożył oświadczenie o potrąceniu.

Zdaniem Sądu Okręgowego powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Potrącenie jest instytucją prawa cywilnego. Zgodnie z art. 498 k.c. potrącenie jest możliwe gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami. Wówczas każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej. Potrącenia dokonuje się przez złożenie oświadczenia woli drugiej stronie. Jest to czynność prawna jednostronna i jako taka nie wymaga zgody strony przeciwnej. Potrącenie jest możliwe również w trakcie prowadzonego postępowania upadłościowego. Prawo upadłościowe ze względu na swoją specyfikę przewiduje jednak pewne ograniczenia możliwości dokonania potrącenia wierzytelności wierzyciela i upadłego. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 marca 2012 roku (V CSK 95/11, Lex nr 1254743) relacje między kodeksem cywilnym a prawem upadłościowym i naprawczym mają charakter komplementarny, a nie odpowiadający *lex generalis* - *lex specialis*. Potrącenie w upadłości musi odpowiadać wszystkim warunkom określonym w przepisach kodeksu cywilnego i pociąga przewidziane nim następstwa. Przepisy prawa upadłościowego i naprawczego przewidują pewne odstępstwa, niemniej przepisy obu ustaw mają charakter bezwzględnie obowiązujący (*ius cogens*).

Zgodnie z art. Art. 93 ust. 1, 2 i 3 prawa upadłościowego potrącenie wierzytelności upadłego z wierzytelnością wierzyciela jest dopuszczalne, jeżeli obie wierzytelności istniały w dniu ogłoszenia upadłości, chociażby termin wymagalności jednej z nich jeszcze nie nastąpił. Do potrącenia przedstawia się całkowitą sumę wierzytelności upadłego, a wierzytelność wierzyciela tylko w wysokości wierzytelności głównej wraz z odsetkami naliczonymi do dnia ogłoszenia upadłości. Jeżeli termin płatności nieoprocentowanego długu upadłego w dniu ogłoszenia upadłości nie nastąpił, do potrącenia przyjmuje się sumę należności zmniejszoną o odsetki ustawowe, nie wyższe jednak niż sześć procent, za czas od dnia ogłoszenia upadłości do dnia płatności i nie więcej niż za okres dwóch lat. Kluczowe znaczenie, z punktu widzenia omawianej sprawy ma przepis art. 96 prawa upadłościowego, który stanowi, iż wierzyciel, który chce skorzystać z prawa potrącenia, składa o tym oświadczenie nie później niż przy zgłoszeniu wierzytelności. Przywołany przepis wskazuje na termin do którego konieczne jest złożenie oświadczenia o potrąceniu w postępowaniu upadłościowym. Niezachowanie tego terminu skutkuje, co do zasady, niemożliwością dokonania potrącenia w terminie późniejszym. Zgłoszenie wierzytelności jest w zasadzie ostatecznym terminem, w którym wierzyciel upadłościowy może oświadczyć, że korzysta z prawa potrącenia swej wierzytelności z wzajemnej wierzytelności upadłego. Sąd Okręgowy w pełni podziela poglądy Sądu Apelacyjnego w Gdańsku wyrażone w wyrokach z dnia 11 maja 2017 roku (w sprawie V ACa 483/16, Lex nr 2362693) i z 9 maja 2014 roku (w sprawie V ACa 186/14 Lex nr 1448893) wskazujące, iż przewidziany w przepisie art. 96 ustawy z 2003 r. prawo upadłościowe termin, jest terminem końcowym do możliwości uzyskania uprzywilejowanego sposobu zaspokojenia, w formie potrącenia, konkretnej zgłaszanej do masy upadłości wierzytelności. Zaniechanie złożenia oświadczenia o skorzystaniu z prawa potrącenia w terminie przewidzianym w art. 96 w/w ustawy powoduje ten skutek, że wierzyciel upadłego może uzyskać zaspokojenie zgłoszonej wierzytelności tylko w ramach udziału razem z innymi wierzycielami upadłego w podziale funduszu masy upadłości, według szczegółowych zasad zawartych w przepisach w/w ustawy. W drugim z przywołanych orzeczeń Sąd Apelacyjny słusznie zauważył, iż zmiany dotyczące potrąceń dokonywanych w czasie trwania postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku upadłego ujęte zostały w art. 93-96 p.u.n. i stanowią przepisy szczególne, o których mówi art. 505 pkt 4 k.c. Oznacza to, że w wypadku dokonania potrącenia wbrew zasadom wynikającym z omawianych przepisów nie następuje skutek w postaci umorzenia wierzytelności. Przepisy prawa upadłościowego i naprawczego nie wprowadzają natomiast odmiennych reguł co do sposobu dokonania potrącenia. Art. 96 p.u.n. wskazuje jedynie, że wierzyciel, który chce skorzystać z prawa potrącenia, składa o tym oświadczenie nie później niż przy zgłoszeniu wierzytelności.

Przenosząc powyższe rozważania prawne na grunt omawianej sprawy wskazać należy, iż Gmina Ł. nie dokonała skutecznego potrącenia wierzytelności wynikającej z tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego z dnia 8 kwietnia 2013 roku w sprawie VI GC 59/13 i nakazu zapłaty z dnia 7 lutego 2013 roku w sprawie VI GNc 49/13 z wierzytelnością upadłego wynikającą z wyroku Sądu Okręgowego w T., Wydział VI Gospodarczy z dnia 28 czerwca 2016r. (sygn. VI GC 198/15) oraz wyroku Sądu Apelacyjnego w G., Wydział V Cywilny z dnia 12 grudnia 2018r. (sygn. V ACa 814/16). Zgłaszając swoją wierzytelność na listę wierzytelności w dniu 17 września 2014 roku nie

złożyła bowiem oświadczenia o potrąceniu wierzytelności. Nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia powyższej sprawy, czy strony posiadały w dniu zgłoszenia na listę wierzytelności, wiedzę na temat wierzytelności upadłego względem Gminy wynikających z przywołanych tytułów wykonawczych. Należy podkreślić, iż przepisy art. 93- 96 prawa upadłościowego nie uzależniają dopuszczalności potrącenia od świadomości stron co do przysługujących im w wierzytelności. Istotne z punktu widzenia powyższych przepisów jest prawidłowe w świetle unormowań Kodeksu cywilnego złożenie oświadczenia o potrąceniu w toku postępowania upadłościowego, nie później niż wynika to z art. 96, a zatem w chwili zgłoszenia wierzytelności na listę wierzytelności. Brak wiedzy jednej ze stron o istnieniu wierzytelności względem drugiej strony nadającej się do potrącenia i niezłożenie oświadczenia w chwili zgłoszenia na listę wierzytelności uniemożliwia skuteczne dokonanie potrącenia i doprowadza do zaspokojenia wierzyciela według ogólnych reguł postępowania upadłościowego. Zgłoszenie swej wierzytelności do masy upadłości jest warunkiem koniecznym aby wierzyciel w ogóle w ramach postępowania upadłościowego mógł dochodzić swej wierzytelności. Bez formalnego zgłoszenia swej wierzytelności w postępowaniu upadłościowym wierzyciel nie może bowiem doznać zaspokojenia z masy upadłości, do której należy dochodzona przez syndyka wierzytelność, nawet w drodze potrącenia (Tak: SN w wyroku z dnia 26 sierpnia 1952 r., C 1597/51, OSN 1954, nr 3, poz. 83; tak też A. Torbus, glosa do orz. SN z dnia 20 lutego 1997 r., I CKN 3/97, Prz.Sąd. 1998, nr 3, s. 90). Drugim z warunków koniecznych do dokonania potrącenia jest zgłoszenie takiego zarzutu najpóźniej w chwili zgłoszenia wierzytelności na listę wierzytelności. Drugim koniecznym warunkiem dokonania potrącenia, poza spełnieniem przysłańek wynikających z kodeksu cywilnego jest zgłoszenie zarzutu potrącenia z chwilą zgłoszenia wierzytelności na listę wierzytelności. Jeśli wierzyciel kwestionował żądanie syndyka lub nie miał pewności roszczeń na rzecz syndyka winien złożyć ewentualne oświadczenie o potrąceniu, tylko bowiem w ten sposób może na późniejszym etapie postępowania upadłościowego skutecznie dokonać potrącenia (Tak: M. Allerhand, *Prawo upadłościowe*, s. 110; S. Gurgul, s. 369 i n.).

Na marginesie warto podkreślić, iż roszczenia objęte tytułem wykonawczym, którego uchylecia wykonalności domagał się wierzyciel wiążą się z zapłatą wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane. Trudno zatem zgodzić się z argumentacją, iż Gmina nie zdawała sobie sprawy z konieczności zapłaty za te prace. W świetle powszechnych poglądów wyrażanych w doktrynie i orzecznictwie w zakresie odpowiedzialności inwestora z art. 647¹ § 1 k.c. za zapłatę wynagrodzenia wykonawcy i podwykonawcy ma charakter solidarny i nawet zapłata na rzecz podwykonawcy nie zwalnia inwestora z obowiązku zapłaty wynagrodzenia wykonawcy. Ewentualne rozliczenia pomiędzy wykonawcą, a inwestorem z tytułu wynagrodzenia wypłaconego podwykonawcy bezpośrednio przez inwestora następują w oparciu o art. 518 k.c. Zatem Gmina nie miała podstaw do przyjęcia, iż nie ma obowiązku zapłaty na rzecz wykonawcy wynagrodzenia, a zdając sobie sprawę z możliwości wystąpienia z takimi roszczeniami przez wykonawcę lub syndyka powinna zgłosić ewentualny zarzut potrącenia przy zgłaszaniu swojej wierzytelności na listę wierzytelności.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd orzekł, w oparciu o powołane wyżej przepisy, jak w sentencji orzeczenia. O kosztach orzeczono w myśl art. 98 k.p.c. Powód jako strona przegrywająca ma obowiązek zwrotu pozwanemu kosztów postępowania na które składa się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego ustalone w oparciu o §2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz. 265)

SSO Wojciech Modrzyński